

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ต่อการจัดการขยะ

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 129 คน โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 98 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็นคำถามออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้ตอบ จำนวน 3 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุเครื่องมือ เครื่องใช้ ด้านงบประมาณ ด้านแผน การจัดการขยะ ด้านนโยบายในการจัดการขยะ ด้านสถานที่

กำจัดขยะ และด้านความร่วมมือของประชาชน ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เป็นคำถามชนิด ปลายเปิด เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามครบทุกชุดแล้วก็นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแปรตาม คือ ความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านบุคลากร ด้านวัสดุเครื่องมือ เครื่องใช้ ด้านงบประมาณ ด้านแผนการจัดการขยะ ด้านนโยบายในการจัดการขยะ ด้านสถานที่กำจัดขยะ และด้านความร่วมมือของประชาชน

3. สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีลักษณะ ดังนี้คือ

3.1.1 การศึกษาดำรงตำแหน่งมีมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.1.2 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ (ในปีงบประมาณ 2545) มีรายได้ระหว่าง 3,500,001 – 5,000,000 บาท

3.1.3 พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ระหว่าง 31–50 ตารางกิโลเมตร

3.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านต่างๆ

3.2.1 ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.04$)

3.2.2 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านบุคลากร อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.87$)

3.2.3 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.55$)

3.2.4 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านงบประมาณ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$)

3.2.5 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านแผนการจัดการขยะ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$)

3.2.6 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านนโยบายในการจัดการขยะ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$)

3.2.7 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านสถานที่กำจัดขยะ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$)

3.2.8 ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านความร่วมมือของประชาชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์มีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปรายเพื่อตอบข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4.1 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการขยะอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัย ความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้สอดคล้องกับกรมการปกครอง (2540 : 1) ซึ่งกรมการปกครองได้มีความคิดเห็นว่า หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมีความพร้อมน้อย กล่าวคือ ปริมาณขยะนับวันจะเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี ตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นภาระหนักของหน่วยงานราชการท้องถิ่นที่จะต้องทำการเก็บขนและนำไปกำจัดให้หมดไป ในปัจจุบันการเก็บขนขยะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปกำจัดในเขตเมืองสามารถดำเนินการได้เฉลี่ยเพียงร้อยละ 70 เท่านั้น โดยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 ของปริมาณขยะที่กำจัดใช้วิธีเทกองบนพื้นที่ว่างหรือในหลุม ปล่อยให้ย่อยสลายตามธรรมชาติหรือเผาทิ้ง ซึ่งเป็นวิธีกำจัดที่ไม่ถูกต้องและไม่ถูกหลักวิชาการ เพราะไม่มีการป้องกันการซึมของน้ำชะ หรือการปนเปื้อนของสารอันตรายที่ติดมากับขยะ และสามารถไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ จนได้ก่อให้เกิดปัญหาใหญ่และส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน และผู้บริหารเทศบาลสุขาภิบาลและองค์กรท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 ซึ่งคิดเป็นระยะเวลาที่จัดตั้งได้เพียง 9 ปี

ถือว่าเป็นระยะเวลาอันสั้น ย่อมจะไม่พร้อมในการเตรียมการต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้านบุคลากร ความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ และงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งแม้แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น เช่น เทศบาลซึ่งจัดตั้งมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ก็ยังมีอีกมากที่ยังไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้เท่าที่ควร

4.2 เปรียบเทียบระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านบุคลากร

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการขยะในด้านบุคลากร อยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่ในขณะเดียวกันได้สอดคล้องกับการศึกษาของเชิดพงษ์ มงคลสินธุ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการมูลฝอย ชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความพร้อมทั้งทางด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร แผนการจัดการ และสถานที่ดำเนินการ ยังอยู่ในระดับน้อย ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ไปสัมผัสองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ภายในจังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า เกือบทุก องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีบุคลากรในองค์กรจํานวนน้อยมาก ซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบโดยบุคลากรฝ่ายประจำ 1 คน ต้องรับผิดชอบงานหลายๆ งานพร้อมกัน เช่น งานฝ่ายโยธาและงานส่วน สาธารณสุข (ซึ่งรวมถึงงานด้านการจัดการขยะด้วย) หรือบางองค์กรปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต้องรับผิดชอบงานส่วนสาธารณสุขเอง เนื่องจากงานด้านสาธารณสุขยังไม่ใช้บุคลากรเพื่องานนี้โดยตรง

4.2.2 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ในด้านวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการขยะในด้านวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการของสมคิด บางโม (2539 : 31) โดยทฤษฎีการจัดการของสมคิด บางโม ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการกิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ โดยทั่วไปถือว่า ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญ

ของการจัดการของสมคิด บางโม ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการกิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากร อันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ โดยทั่วไปถือว่า ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมี อยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4 M ได้แก่

- 1) คน (Man) เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์กรนั้น ๆ
- 2) เงิน (Money) ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
- 3) วัสดุสิ่งของ (Materials) หมายถึง อุปกรณ์เครื่องใช้เครื่องมือต่าง ๆ

รวมทั้งอาคารสถานที่ด้วย

- 4) การจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ

ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยในการบริหารทั้ง 4 ประการนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการ เพราะ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยดังกล่าวนี้ ดังจะเห็นได้จากหลักฐานข้อมูลรายได้ หรือรายรับขององค์กรบริหารส่วนตำบลทั้ง 98 แห่ง ซึ่งมี รายได้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานและความรับผิดชอบต่าง ๆ ซึ่ง องค์กรบริหารส่วน ตำบล (อบต.) จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้กับทุก ๆ งานซึ่งงานการจัดการขยะในด้านวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้บางประเภทมีราคาสูง เช่น รถยนต์เก็บขนขยะบาง อบต. ไม่สามารถตั้งงบประมาณจัดซื้อได้สำหรับเครื่องมือในการเก็บกวาด เช่น ไม้กวาด ไม้มือเสื่อ ปู่จี่ และถังรองรับขยะเป็นวัสดุที่มีอายุการใช้งานเนื่องจากการเสื่อมสภาพ จำเป็นต้องจัดหาทดแทน ซึ่งต้องใช้งบประมาณมากพอสมควรจึงจะเหมาะสมและเพียงพอ

4.2.3 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านงบประมาณ

ผลการวิจัย พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการ ขยะในด้านงบประมาณ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่ ในขณะที่เดียวกันได้สอดคล้องกับการศึกษาของเชิดพงษ์ มงคลสินธุ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการมูลฝอย ชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความพร้อม ทั้งทางด้านวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณ ยังอยู่ในระดับน้อยที่สุด จากข้อมูลด้านพื้นที่ของ องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าส่วนใหญ่ขององค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะมี พื้นที่รับผิดชอบเป็นปริมาณที่มาก (เมื่อเปรียบเทียบกับเทศบาลต่าง ๆ ภายในจังหวัด กาฬสินธุ์) อีกทั้ง พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ ความหนาแน่นของชุมชนมีน้อย การจัดเก็บ

ภายใน รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ย่อมจะเก็บได้น้อยตามสภาพภูมิประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน

4.2.4 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านแผนการจัดการขยะ

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการขยะ ในด้านแผนการจัดการขยะ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับพญณ มีทองคำ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใน การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่า ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับพื้นที่การปกครองของหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประชาชนมีความเข้าใจว่าระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่ สุขาภิบาลข้างเือก และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนรู้จักเทศบาลนครเชียงใหม่มากที่สุด และรู้จักองค์การบริหารส่วน-จังหวัดน้อยที่สุด ส่วนความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การกำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล ปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจว่า การกำจัดขยะสิ่งปฏิกูลในเขตที่อยู่อาศัยของเขาเป็นหน้าที่ของ เทศบาลนครเชียงใหม่ เขาต้องการให้เทศบาลนครเชียงใหม่ทำหน้าที่กำจัดและ สิ่งปฏิกูลในเขตที่อยู่อาศัยของเขา ประชาชนเห็นว่า เทศบาลนครเชียงใหม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องกำจัดและสิ่งปฏิกูล ในเขตที่อยู่อาศัยของเขาด้วย แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้และไม่เข้าใจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการกำจัดขยะสิ่งปฏิกูลแต่อย่างใด จากความต้องการและการคาดหวังของประชาชนผู้วิจัยวินิจฉัยว่า เนื่องจากเทศบาลส่วนใหญ่ทั่วประเทศมี การจัดตั้งมานานย่อมจะมีศักยภาพและความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่ว่าจะในด้านงบประมาณ บุคลากร และโดยเฉพาะการวางแผนงานต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงงานการกำจัดขยะด้วย

4.2.5 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านนโยบายในการจัดการขยะ

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการขยะในด้านนโยบายในการจัดการขยะ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่

ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับอารีย์ วงศ์เกษม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารและการจัดการมูลฝอยโดยองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยพบว่า ในการบริหารและการจัดการขององค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองพล เป็นอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดระบบการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร เทคโนโลยี และการงบประมาณ กับการจัดการ อันประกอบไปด้วย การเก็บรวบรวม การขนย้ายและการกำจัด อยู่ในระดับน้อย และสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต่าง ๆ ที่ ทำการศึกษาผู้วิจัยมองว่า ระยะเวลาในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต่าง ๆ ยังค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น เช่น เทศบาล ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฝ่ายการเมือง คือคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คือบุคคลในพื้นที่ที่ได้รับการเลือกตั้งยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงาน รวมทั้งการวางแผนงานต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถกำหนดนโยบายในงานบริหารจัดการงานต่าง ๆ ได้เท่าที่ควร

4.2.6 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านสถานที่กำจัดขยะ

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการขยะในด้านสถานที่กำจัดขยะ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ปัญหาด้านสถานที่กำจัดขยะ ผู้วิจัยมองว่ายังเป็นปัญหาระดับประเทศที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง และต่อเนื่องโดยรัฐบาลเป็นหลัก ซึ่งมองว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินการด้วยตัวเองได้ เช่น

- 1) ขาดงบประมาณในการก่อสร้างระบบกำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ซึ่งการก่อสร้างดังกล่าวต้องทำการศึกษาตามความเหมาะสมในหลาย ๆ ด้านรวมทั้งการออกแบบและก่อสร้าง ซึ่งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ท้องถิ่นไม่สามารถจัดสรรงบประมาณดำเนินการด้วยตัวเองได้
- 2) ขาดที่ดินในการจัดตั้งเป็นสถานที่กำจัดขยะ ส่วนใหญ่เนื่องจากได้รับการต่อต้านจากประชาชน เนื่องจากเกรงจะได้รับผลกระทบจากเหตุผลของปัญหาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมองว่ารัฐบาลควรจะมีมอบให้หน่วยงานใดในจังหวัดเป็นแกนนำในการดำเนินการ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดหาที่ดินและจัดสรรงบประมาณ เพื่อก่อสร้างระบบกำจัดขยะรวม เพื่อใช้ร่วมกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งอยู่

ใกล้เคียงกัน โดยมอบให้องค์การ-บริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการระบบกำจัดขยะนั้น โดยเรียกเก็บค่าบริการจากส่วนราชการ และเอกชนต่างๆ ที่มาใช้บริการ

4.2.7 ระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านความร่วมมือของประชาชน

ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพร้อมในการจัดการขยะในด้านความร่วมมือของประชาชน อยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับบันทึก เพียรคำ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษารูปแบบการจัดการขยะของครัวเรือนในเขตชนบท : กรณีศึกษาตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดการขยะของครัวเรือนในเขตชนบท เมื่อทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน การแบ่งหน้าที่ในการจัดการขยะของครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับขยะของครัวเรือน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะของครัวเรือน และการรับรู้ภาวะเบียบเกี่ยวกับการจัดการขยะของชุมชน มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดการขยะของครัวเรือนในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะรังเกียจขยะว่าเป็นสิ่งสกปรก แม้ขยะบางประเภทมีมูลค่า สามารถนำกลับมาใช้ได้ก็อีก จึงเห็นควรให้มีการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในครัวเรือน โดยแยกประเภทของขยะ ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นในแต่ละวัน และปัญหาด้านความร่วมมือในการจ่ายค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะก็เป็นปัญหาที่จะต้องสร้างความเข้าใจกับประชาชน เนื่องจากคนส่วนใหญ่จะมองว่าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการเก็บขนและกำจัดขยะฝ่ายเดียว

จากผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จากระดับคะแนนค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ตามลำดับ ดังนี้คือ

1) ด้านนโยบายในการจัดการ	$\bar{X} = 2.53$	ลำดับที่ 1
2) ด้านความร่วมมือของประชาชน	$\bar{X} = 2.42$	ลำดับที่ 2
3) ด้านแผนการจัดการขยะ	$\bar{X} = 2.40$	ลำดับที่ 3
4) ด้านสถานที่กำจัดขยะ	$\bar{X} = 2.14$	ลำดับที่ 4
5) ด้านบุคลากร	$\bar{X} = 1.87$	ลำดับที่ 5

6) ด้านวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้	$\bar{X} = 1.55$	ลำดับที่ 6
7) ด้านงบประมาณ	$\bar{X} = 1.42$	ลำดับที่ 7

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากการวิจัย ความพร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จะเห็นได้ว่าความพร้อมในด้านนโยบายในการจัดการ ด้านความร่วมมือของประชาชน ด้านแผนการจัดการขยะ ด้านสถานที่กำจัดขยะ และด้านบุคลากร มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย สำหรับด้านวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ และด้านงบประมาณ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขและข้อควรปฏิบัติต่อไป ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความรู้ ความเข้าใจ ต่อประชาชนในชุมชนในเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น การคัดแยกขยะเป็นการเพิ่มช่วยเพิ่มรายได้ทางหนึ่ง การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่และการกำจัดขยะเองโดยวิธีหมักทำปุ๋ย ซึ่งการบริหารจัดการขยะในครัวเรือน จะสามารถช่วยลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้

2) การสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนได้ตระหนักในหน้าที่และประโยชน์ของส่วนรวม เช่น การให้ความร่วมมือในการจ่ายค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะตามเทศบัญญัติ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กร

3) ผู้บริหารองค์กรควรให้ความสำคัญต่อปัญหาด้านมลภาวะและการรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญต่อการจัดการขยะโดยพยายามเพิ่มความร่วมมือในด้านวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้มากขึ้นเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

4) ผู้บริหารควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดสรรงบประมาณในด้านการจัดซื้อรถยนต์เก็บขนขยะ ระบบการกำจัดขยะตามหลักสุขาภิบาล

5) สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อรับผิดชอบงานด้านการจัดการขยะ รวมทั้งหาแผนการจัดการในอนาคต รวมทั้งเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติให้เพียงพอต่อภาระหน้าที่

6) ควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแกนนำในการศึกษาความเหมาะสม ออกแบบระบบการกำจัดขยะที่เหมาะสมและจัดหาที่ดินเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง จากรัฐบาลโดยใช้เป็นที่กำจัดขยะรวมแก่หน่วยงานของรัฐและ

เอกชน ต่าง ๆ โดยเก็บค่าบริการตามกำหนดอัตราค่าบริการตามความเหมาะสม หรือ

7) องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ควรจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการขยะในด้านต่าง ๆ ต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องและมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือได้ เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่และคนงานที่ปฏิบัติงานภาคพื้นสนาม เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงวิธีการทำงาน การจัดสายบังคับบัญชา การประสานงาน การติดตามผลการปฏิบัติงานและการประเมินผล

2) ควรทำการเปรียบเทียบการบริหารจัดการขยะระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบ เทศบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารและการจัดการขยะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University